

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2 - 1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

...Fugaces labuntur anni

(+). Răstimpul de-un an încheiat (87.000 ore, în număr rotund) e o postată însemnată în viața muritorului trecător pe pământ spre plaiurile veșniciei. Și câte nu-ți vin în minte ca pe-trecute cu tine și în jur de tine când, la sfârșit de an, arunci o privire asupra vârtejului vremii se se precipită pe cale fără întoarcere! Tabloul e copleșitor: multe încercări nereușite, puține izbânzi; planuri frumoase rămase numai doruri; prea multe îngenuncheri în lupta cu patimile; vreme multă cheltuită cu visări și vânare de himere; preocupări prea intense de ale trupului. Într-aceea cât șgomot n'au făcut în sufletul tău senzațiile zilei; frământările sterpe ale atâtor secături ce țin să se afișeze; micile mizerii (acum le vezi că nu-s altceva) ce și-au pricinuit oameni răi din lumea rea; fleacurile spuse în șoaptă și purtate de ici colo! E deadreptul îngrozitor cum se fărâmițează pe nimicuri gândul bun care, concentrat și tradus în faptă consecvent și ceas de ceas, ar realiza, vreme de-un an, valori ce se sfideze vremelnicia. Sf. Vasile n'avea nici cincizeci de ani când a închis ochii spre veșnica odihnă și ce pildă de uriaș înfăptuitor a lăsat creștinătății pe cele mai deosebite tărîmuri de activitate! Asta însă mulțumită ancorării sale în Dumnezeu pe care singur l-a avut mereu în vedere ori de a vorbit, ori de a scris, ori de a clădit, ori altceva de a făcut. Și precum știm, a făcut imens de mult.

Toate trec în lumea asta. Trec durerile, cum trec și desfătările. Munca săvârșită e a trecutului și timpul pierdut în trândăvie, ori chiar în îngrămădirea de păcate, așijderea. Și totuși ceva rămâne fără să poată fi șters vreodată: rămâne meritul binelui înfăptuit. Și rămâne și vina răului îndeplinit. Cu nădejdea răsplății, ori cu așteptarea pedepsei care vine, cum spunea și bătrînul Homer, cu pas încet dar sigur, în urma păcatului. Conștiința e un judecător care poate fi adormit uneori, dar nu omorât și dacă altădată tace, la incurcări de drumuri și la încheieri de socoteli, cum e orice sfârșit de an, ridică glas de muștrare usturătoare pentru vinovați.

Omul bisericii, cu acest prilej, nu poate face lucru mai bun decât să cetiască cu băgare de seamă în cartea conștiinței sale și în ziarul slujbelor de peste an. Va găsi acolo material de meditație și îndemnuri pentru anul ce vine. Stînd astfel de vorbă cu sine însuși, printre atâtea alte glasuri, va auzi și avertismentul grav: Doctore vindecă-te pe tine însuși! Ca să dai altora suflet, trebuie să aibi mai întăiu tu însuși. Fiindcă vorba sf. Gregoriu cel Mare: Qui non ardet, non incendit. Nu poți trezi și hrăni într'alții dragoste de cele sfinte, dacă inima ta e rece și închisă pentru izvoarele harului. Și cuvântul tău, fie de pe amvon, fie la cateheză, va fi aramă sunătoare și chimval răsunător, dacă cel ce propovăduiește învățătura sfântă și sfîntitoare nu o adîncește și nu o trăiește el mai întăiu. Trunzărirea protocolilor parohiale și parcurgerea — fie și numai fugară dar cu conștiință trează și sănătoasă — a însemnărilor despre slujbele sfinte săvârșite (boteze, cununii, îngropări, șpovedanii, masluri, s. a.), e o cuvîntare tainică și pătrunzătoare și totodată o oglindă în carea cel ce privește vede lucruri ce scapă altor ochi, dar pe el îl înalță ori coboară cum nici o altă putere n'o poate face.

Anii zboară grăbiți. Dar urmele lor rămân. Reditoare de bine ori de rele. — La început de an nou să ne oprim la acest gând luminător în noapte.

Mai aproape de Roma

Ambasada României pe lângă Vatican — Insemnătatea și foloasele ei pentru țară — Sibiul cântă iarăși afară de corul simțirii românești

(*) Sbuclumul european caută echilibru nou. În vârtejul înfrigeratei dibuiri generale, România pare un punct de prima importanță. Poziția specială și bogățiile naturale dau cuvîntului ei greutate hotăritoare în noua așezare a lucrurilor. De aceea prestigiul ei — mult sporit și prin strălucita călătorie a Suveranului nostru în străinătate — este în plină creștere.

Este numai firesc ca această urcare de prestigiu să îmbrace și forme externe concrete. Într-adevăr, la scurte intervale de timp, mai multelegațiuni regale române au fost înălțate la rangul de ambasadă. După Varșovia a urmat Parisul, apoi Vaticanul și, în urmă, Belgradul, Atena, Ankara.

Țara a primit cu explicabilă bucurie vestea acestor schimbări, semne bune pe drumul de înălțare pe care trebuie să mergem. Împărțînd acest sentiment general, noi, cei uniți în credință cu Roma lui Petru, salutăm cu deosebită satisfacție înființarea ambasadei dela Vatican. Avem convingerea că stăm în fața unui eveniment de importanță istorică. El însemnează voința hotărîită a țării noastre de a strînge tot mai mult legăturile cu Sfântul Scaun și a valorifica tot mai mult spre binele neamului nostru aceste raporturi cordiale. N'avem absolut nimic de pierdut din această nouă orientare; avem însă foarte mult de câștigat. Nu-i nevoie să evidențiem noi, aci, importanța internațională excepțională a Vaticanului. Este un lucru îndeobște cunoscut. Și recunoscut. Graba cu care toate Statele mari își înființează reprezentanțe lângă tronul Sfântului Părinte (— recent de tot și-a înființat una și Anglia!) — grălește îndeajuns. Și toate Statele se silesc să fie cât mai bine reprezentate. Fiindcă, se știe iarăși, și ca centru de informație și de acțiune diplomatică, Vaticanul are o situație unică. — Trebuie să ne felicităm deci că, după atâtea greșeli și deficiențe în reprezentarea intereselor noastre peste hotare, începem a face pași hotărîitori de îndreptare. Ambasada dela Vatican va fi, în această nizuință a noastră, de cea mai mare însemnătate.

Așa gîndește și așa simte țara întreagă. Cu o mică și nefasemnată excepțiune. Se găsește și acum, ca totdeauna, câte-o babă care cântă alături de cor. Baba se chiamă „Telegraful Român”. Din trecutul mai depărtat și mai apropiat, și-a păstrat acest nărav: de a pași agale alături de drumul nației românești. Nu e, deci, o surpriză gestul său de acum. Surprinzătoare este însă îndrăsneala, care e dusă astă dată peste toate marginile cuviinței.

Pe preacucernicii „telegrafști” vestea înființării ambasadei la Vatican „i-a surprins,

firește”. Și nu plăcut. Iată de ce: „Pentru această distincție acordată reprezentanței noastre diplomatice pe lângă »Suveranul Pontif« (ghilemelele vreau să exprime disprețul suveran al »Telegrafului“ pentru Capul creștinătății!) nu are nici o justificare”. Ea nu însemnează decât „cheltueli suplimentare... într-o vreme când bugetul Statului e strivit de atâtea greutăți și o nouă umilire a demnității noastre naționale. S'a făcut o greșală atunci — continuă »Telegraful« — când am acceptat să avem nunciatura Vaticanului la noi, iar semnarea Concordatului de pomină a fost o rușine națională. Acum, în loc să dîregem erorile din trecut, ne trezim cu o... boacănă”.

Inutil să mai pierdem vremea discutând cu „Telegraful” despre interesele românești cari au dictat încheierea Concordatului și înființarea nunțiatului din București. Guvernele care au realizat aceste fapte erau compuse din buni români și din cei mai mari ortodocși pe care îi avea țara, în frunte cu un Vasile Goldiș, de ex. Pentru „Telegraful” toți au fost ori idioți ori trădători ai intereselor naționale, pe care numai el, „Telegraful”, le înțelege și le apără în toată curățenia lor. Trecem însă peste această veche poznă sibiană. Să venim la chestiunea actuală. — Ambasada dela Vatican e și ea un inel în seria de fapte recente în care se traduce tendința de înălțare și sporul de prestigiu internațional al României. Guvernul întreg, în frunte cu însuși Patriarhul ortodox al țării și cu încă un episcop ortodox care e ministru, a socotit-o folositoare intereselor românești. Mai mult: se știe precis că guvernul a avut întregă aprobarea — și mai mult decât atât! — a M. Saie Regelui, al cărui cuvînt este hotărîitor mai ales în conducerea politicii noastre externe. Se mai știe iarăși; că nici M. Sa Regele, nici Patriarhul și nici un alt membru al guvernului nu sunt catolici și nici rude cu Papa. Mai credem iarăși că ei au căderea și au (cât de cât! — să lerte „Telegraful”) și înțelegerea intereselor românești.

Ei bine, pentru „Telegraful”, ceace a făcut guvernul întreg, cu Patriarhul în frunte și împreună cu Regele țării, nu este decât „o boacănă”, spor de cheltueli inutile și „o umilire a demnității noastre naționale”! — Lăsăm pe alții să judece atît excelenta părere pe care o are „Telegraful” despre sine, proclamându-se mai priceput în politica externă decât toată conducerea țării, cât și măsura bunului simț cu care vorbește despre o faptă a guvernului și a Regelui nostru. — Nu s'ar putea spune că „Telegraful” suferă de modestie ori de exces de deferență față de Capul țării.

Dar „Telegraful“ nu se oprește aci. Nu îi este suficientă această demonstrație de... curaj. Ține să ne dea și o probă de deșteptăciune, de aceeași marcă.

Conducerea Statului a făcut, așadar, o mare „boacăna“ (asta, de sigur, numai fiindcă nu a consultat în prealabil Sibiul, adevăratul depozitar al destinelor neamului). Asta trebuie să-și albă tâlcul ei — își dă cu ideea „Telegraful“. Că doar nu poate cădea așa, din senin, pe capul nostru această „umilire națională“. Dar care-o fi tâlcul ascuns și de oameni nevăzută al „boacănei“? Mângâindu-și burzuluita barbă, precucioșii îl găesc pe loc. Iată-i: Vaticanul a avut nevoie de această ispravă și de ce, mă rog? Iată de ce: Nunțul dela București este decanul Corpului diplomatic. Acum însă, „prin creierea ambasadelor, scaunul său trebuia să fie trecut în mod automat unui ambasador — și anume celui mai vechiu“. „Iubitorul de măriti lumești episcop al Romei“ (— care, de sigur, ar putea lua pildă de creștinească cucernicie și de cuvioasă viață dela precucernicii și foarte cuvioșii patroni și scriitori ai „Telegrafului“) nu vrea acest lucru. Ce face dar? „Vaticanul se va grăbi să-și ridice nunțiatul din București la rangul de Ambasadă și treaba s'a făcut“: nunțul rămâne și pe mai departe în fruntea Corpului diplomatic ... etc.

Iată-i pe precucernicii mentori ai românismului în altă postură: specialiști în protocolul diplomaticității rânduiești! Ce păcat, că această universală competiție a lor nu știe și puțină... carte. Din toate cărțile de drept bisericesc de pe lume, mici și mari, ar fi aflat că lucrurile nu-s chiar așa. Vaticanul nu are nici căiri „ambasade“ și nu va avea nici la București. Are numai nunțiaturi; iar în țările mici și cu puțin catolici internunții. Pretutindeni însă — după un vechiu obicei, confirmat în acordul internațional dela Viena în 1815 — nunții sunt decanii Corpului diplomatic, chiar dacă se găesc în acel corp ambasadori cât de mulți și de vechi. Bucureștii nu putea face excepție — nici chiar de dragul „Telegrafului“ — dela re-

gula generală. Mai ales că dintru început noi am avut nunțiatul deplin drept. Dacă precucernicii n'au nici o carte din care să învețe aceste lucruri elementare, le împrumutăm noi cu plăcere.

Credem însă că au cărți. De ce scriu dar bazaconii? — Fiindcă ura împotriva Romei e mai mare decât grija de interesele României. Mai mare și decât respectul pentru adevăr!

Vlădicia morților

Pe marginea întâiului cuvânt rostit de întâiul episcop ortodox al Maramureșului unit

(—). Se întâmplă uneori să rămână turma fără păstor. Nicăiri însă, în larga lume, nu se pomenește contrarul: să se constituie și să se plătească cioban fără turmă.

La noi însă toate-s cu puțință. Este cu puțință și o episcopie ortodoxă peste uniții din Maramureș. Ea este nu numai cu puțință, ci e o caldă și foarte bogat înzestrată realitate. — Iniințarea a mers, se vede, destul de ușor. Justificarea e mai grea. Sunt puțin a eia cari, ca mitropolitul Bucovinei, au curajul de a spune copilului pe nume: „episcopie mistonară“. (Adeca una de învrăjire a populației din nordul Ardealului). Cel mai mulți o iau pe diplomație. Îi zic: „episcopie istorică“. Adeca una înființată de dragul isoriei; pe seama și pentru vrednicia morților de odinioară cari, drept măritori fiind, nu pot dormi într'un pământ muncit de gloate catolice. De aceea, ori de câteori se vorbește despre noua ctitorie, nu lipsește impresionantul cortegiu a descălicătorilor de țară, a „vlădicilor“ dela Peri, a mănăstirilor ortodoxe de odinioară din cari s'a ales praf și pulbere.

Întâiul episcop al noii chiriarchii ortodoxe, P. S. Dr. Vasile Stan, este dintre prudenții cari preferă să se strecoare pe nou-noul său scaun escortat de regimentele acestor umbre cu totul respectabile. Le-a dus

pe toate. În frunte cu Voevozii de glorioasă pomenire, și în fața M. S. Regelui, în clipa solemnă a investirii. Și, după cum se convenia, Vlădica a făcut prezentările protocolare. După cum a știut și cum a socotit a fi mai folositor pentru scopurile sale. Umbrele — era sigur mai dinainte — tot nu puteau protesta. Cele de dinainte de 1700 nici nu aveau de ce. Ierarhul a fost generos cu ele, ca un maharadja al istoriei. Le-a încărcat cu toate laudele și cu toate decorațiile verbale ale dicționarului său sărbătoresc. — Celorlalte, de după 1700, nu le-a mai rămas decât ocară. Li-s'a dat deci ocară. Cu belșug arhieresc, firește. — Nici ele n'au protestat. Nici noi nu le luăm apărarea. Va veni vremea când ele își vor cere dreptul lor. Mai curând ori mai târziu, istoria restabilește adevărul; și totdeauna răsbunarea morților este cumplită.

Noi ne vom mulțumi cu mai puțin. Vom spicui din solemnă cuvântare numai două afirmațiuni cari privesc în deaproape și pe cei vii, pe toți Românii din Maramureș. E bine ca ei, cu toții, să știe în ce lumină îi vede proaspătul lor mare Păstor ortodox, ce crede despre ei, despre sufletul și aspirațiile lor.

Prin unirea cu Roma, (1700) — zice P. S. Sa — „taina cohesiunii și rezistenței sufletului românesc de pe plaiurile ardelenice se frânge. Se frange însuși acest suflet. — În special, sârmanul Maramureș românesc, cu moartea bătrânului Episcop Dosofteiu (1735), care rezistase eroic presiunii catolice, rămâne în bătaia tuturor influențelor străine și dușmanilor politice ce-i adorm, pe încetul, instinctul de viață românească și-i pregătesc prăbușirea“.

Așa vede P. S. Stan Maramureșul: un fel de cimitir. Sufletul lui românesc e frânt; instinctul de viață adormit; prăbușirea aproape. — Prin urmare, noul vlădică va avea de a face tot cu morți. În Maramureș și cei vii sunt, în ochii preasfințiți, niște biete cadavre ambulante. — E bine să se știe acest lucru. E în interesul P. Sf. Sale și a Bisericii ortodoxe. Veți vedea, anume, ce mari și negraite minuni va săvârși Domnul în această vastă împărăție

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Povețe arhieresti

pentru noul an

I. Din pastorala I. P. S. Sale mitrop.
ALEXANDRU

Cum să ne comportăm în suferințe? Înainte de toate, să fim resemnați în voia preasfântă a lui Dumnezeu: „Domnul a dat Domnul a luat, precum Domnului i-a plăcut, așa s'a făcut; fie numele Domnului binecuvântat“ (Iov 1, 28). Așa spunea și David, pe care îl blestema Semei și arunca cu pietri asupra lui: „Lăsați-l pe el să blesteme așa, că Domnul au zis lui să blesteme pe David: Și cine va zice pentru ce face așa?“ (Cartea II a Împăraților 16, 10). Sf. Ioan Gură de Aur ne sfătuiește foarte înțelepțește, că în decursul boalelor să căutăm ajutorul medicilor, dar să ne încredințăm cu resemnare mânilor Domnului (Epistola IV-a către Olimpiada).

Împăratul Ferdinand al II-lea obișnuia să spună: „Necazurile și nenorocirile m'ar fi mistuit de mult, dacă nu m'aș fi pus pe mine și al mei cu totul la dispoziția voinței Domnului“. Iar Sf. Elisabeta de Turingia, la auzul morții soțului ei, care plecase într'o cruciadă, exclamă: „Deși l-am iubit din tot sufletul mai presus de orice lucru pământesc, nu-mi pare rău că s'a jertfit Domnului... n'aș voi să-l răscumpăr

spre viață chiar și dacă a-și putea, împotriva voinței tale, Doamne sfinte“.

Al doilea, trebuie să avem răbdare în suferințe, imitându-l pe Domnul nostru Isus Hristos. „Ci întru toate punându-ne pe noi înainte ca slugile lui Dumnezeu, întru multă patimă (răbdare) în necazuri, în nevoi, în strânsori, întru bătăi, în temniță, în zărvi etc.“ (Cor. II. 6, 4, 5).

Un episcop evlavios declară unui prieten, că-și datorește răbdarea ochilor săi, spunând: „Mi-se întâmplă ceva rău, îmi ridic mai întâi ochii spre ceriu, și mi aduc aminte că acolo ne avem chemarea noastră; apoi mă uit spre pământ și mă gândesc, de cât de puțin spațiu voi avea nevoie, ca să mă odihnesc de toate ostenețele; în sfârșit caut în jur de mine și privesc la mulțimea acelor, cari o duc mai rău ca mine; toate acestea mă învață, cât de puțin sunt îndrituit să mă plâng de necazurile vieții, de calomniile și prigoniri“.

La răbdare trebuie să ne îndemne mai ales răsplata cerească. Doară spune Sf. Ap. Pavel: „Că socotesc că nu sunt vrednice patimile vremii de acum spre mărirea ce va să se arete întru noi“. (Romani 8, 18). De aceea scria și Sf. Ioan Gură de Aur, sfintei Olimpiada (Epistola 16): „Tot ceea ce ai răbdat este numai pânză de palanjen, umbră și fum și încă și mai puțin față de răsplătirile ce vei primi pentru asta. Căci ce va să însemne a fi isgonit din oraș, a călători din loc în loc, a fi persecutat pretutindeni, a fi despoiat de averi, a fi tradus înaintea tribunalelor, a fi deportat de

soldați, a suferi răul din partea aceloră cărora le-ai făcut bine, a suferi nedreptate din partea plebei și a celor liberi — atunci când cerul este prețul luptei și acelea bunuri curate, pe cari cuvintele nu le pot zugrăvi, cari nu au termen și dau desfătare veșnică?“

Iar culmea virtuții este, să dorim chiar suferințele, pe urma Mântuitorului nostru Isus Hristos, care a zis: „Și cu botez am să mă săvârșesc“, (Luca 12, 50). N'a spus Mântuitorul Apostolilor: „Bucurați-vă și vă desfățați călătind plata voastră multă este în ceruri“. (Matei 5, 12). Și nu l-au imitat Apostolii, atunci când: „Ei se duceau dela fața săborului, bucurându-se că s'au învrednicit pentru numele lui Isus să răbda ocară?“ (Faptele Apostolilor 5, 41). Nu l-a imitat Sf. Ap. Pavel, atunci când exclamă: „Prea multe bucurie am întru tot necazul nostru?“ (Corinteni 2, 7, 4).

Sf. Apostol Andreiu salută cu multă bucurie crucea, pe care trebuia să moară și opti poporul, să împiedece martiriul atât de mult dorit de dânsul: „O sfântă cruce care fi-al do-bândit podoaba prin mădularele Domnului meu! Cât de mult te-am dorit, cu câtă grijă te-am iubit, cât de neîncetat te-am căutat și cu câtă intimă dorință n'am fost gata pentru tine! Simț-ge-mă acum din mijlocul oamenilor și redă-mă stăpânului meu, ca el prin tine să mă primească el care prin tine m'a răscumpărat“. Iar Sf. Ioan Gură de Aur spunea aceleași Olimpiade: „Întru-gustă o bucurie nespūsă în mijlocul necazurilor: găsește în ele o comoară ascunsă. Bucura-te

a morții prin noua episcopie dreptslăvitoare. Rând pe rând, și cu grabă mare, vor începe a învia câmpurile de oase, ca oarecând în proclamația lui Ezechiel. Clopotele ortodoxe vor vesti învierea și ca prin farmec vom avea un fermecător colț de viață românească, în care trăiește limba noastră dulce, datinile străbone și o comoară sufletească de neîntrecută originalitate. Toate acestea nu fiindcă ar exista și acum, ci fiindcă le va învia din morți noua vladicie.

De sigur, actualul prăpăd l-a produs unirea cu Roma. Asta-i dogmă. Dacă toată istoria și toți istoricii noștri, vechi și noi, dela Onciu și Iorga până la Sextil Pușcariu, leagă de unirea cu Roma însuși trezirea noastră la conștiință de neam și, prin aceasta, întregul proces de „resurrecțiune națională” care ne-a dus la marea unire din 1918, cu atât mai rău pentru el, P. S. Stan știe și spune exact contrarul. — Dacă în Maramureș trăiește și astăzi un popor românesc credincios, prolific, cu suflet bogat și original, popor care în ciuda „tuturor influențelor străine” — la care îl expune însuși situația sa geografică, pentru care unirea cu Roma nu are nici o vină — și-a păstrat sufletul și limba românească în mai mare măsură decât Basarabia și chiar Bucovina (Maramureșul este județul care are cel mai mic procent de români cunoscători ai limbii ungurești!) — cu atât mai rău pentru Moroșeni. De ce se încăpăținează a trăi, din moment ce P. S. Stan îl declară „frânt” la suflet, cu instinctul de viață „adormit” etc?! Să mai a bă puțintică răbdare în somnul cel de moarte. P. S. Sa îi va scăpa și de „bătăia influențelor străine” (— probabil ucrainiene și evreești, care sunt trimise acolo de Papa dela Roma), și de „dușmăniile politice” (pe care, de sigur, tot Papa le-a provocat, exclusiv în acel colț de țară!).

Dar n'am terminat încă. Suntem nevoiți să mai reținem o frază din istoricul discurs de investire. Ea este coroana admirabilelor păreri pe care le are întâiul episcop ortodox al Maramureșului despre turma pe care merge să o

păstorească. Prin strălucirea crucii ortodoxe P. S. Sa va căuta să abată „privirile concetățenilor săi dela alte orizonturi, de peste granițe, spre inima țării...” Așa dară, Maramureșenii de azi au privirile îndreptate „spre alte orizonturi, peste granițe”! Mai simplu: sunt trădători de țară, în toată puterea. (În primul rând, firește, puștii ortodocși cari se găsesc ici-colo și cari îi sunt supuși; numai asupra lor va avea influință noul ierarh; deci numai pe ei îi va putea smulge din această oribilă crimă a trădării!). — Așa a spus P. S. Stan în fața Regelui și a țării.

Noi nu avem nici un cuvânt pentru astfel de afirmațiuni, cari cuprind în ele însuși o teribilă osândă. Nu pentru cei insultați. Ci pentru cel ce le rostește. — Am ținut numai să arătăm cititorilor noștri de pretutindeni, celor din Maramureș în deosebi, icoana pe care o are în suflet P. S. Stan despre poporul românesc din acel colț de țară. Popor bun și cinstit, și român în toată ființa lui, care nu trebuia ocărit cu atâta nedreptate în întâiul cuvânt al primului său vladică ortodox. Fiindcă el nu e vinovat că s'a făcut acolo vladicie ortodoxă și nici pestrucă a ajuns vladică P. S. Dr. Vasile Stan!

Ingrijorare, amărăciune și nădejde a vădit cuvântul adresat de Sf. Părinte Sacralui Colegiu al Cardinalilor cu prilejul felicitărilor din ajunul Crăciunului, când se împlineau și zece ani dela încheierea *acordului din Lateran*. Cu gândul la acest acord, Vicarul Domnului, dela locul înalt pe care-l ocupă, n'a pregetat să aducă mulțumitele sale, după Dumnezeu, oamenilor: Suveranului Italiei, ministrului său de pe atunci, apoi card. Petru Gasparri, marchizului Fr. Pacelli, și Italiei întregi, care-i este îndeosebi dragă în marea Familie Catolică (așa cum îi fusese dragă în chip deosebit Domnului Hristos patria nașterii Sale). A ținut să adaugă însă numai decât că în acest pahar al bucuriei se amestecă și picuri grele de amărăciune: multele șicane la care este expusă Acțiunea Catolică în peninsula italică, dela o

marginie la alta. Și încă nu numai în localități mai neînsemnate ci în orașe mari: ieri-alaltăieri în Venezia, Torino, Bergamo, mai nou în Milano, unde a fost jignit însuși arhiepiscopul cardinal Schuster pentru o cuvântare, care se încadrează perfect în îndatoririle sale pastorale și pe care Sf. Părinte o spune sus și tare că nu poate decât s'o aprobe.

Fără să caute la fețe și fără să facă temeneli potențailor zilei, Pontificele Roman le aduce aminte tuturor că datorința lui este să mărturisească adevărul deplin oricând și oricui. Și că nu-i cu adevărat și integral uman decât ceea ce-i creștin și că i inuman tot ceea ce-i anticreștin. Prigonirea Acțiunii Catolice și lovitura dată căsătoriei creștine nu se împacă însă cu învățătura și morala Bisericii lui Hristos. Și oricât s'ar afirma cu vorba ori în scris că n'a fost lezat Concordatul încheiat cu Vaticanul, faptele arată contrarul.

O altă observație a Suveranului Spiritului din Vatican: Evocând figura glorioasă a lui Leon XIII, pomenește și de recenta apoteoză a unei cruci dușmană crucii lui Hristos, apoteoză ce a avut loc în chiar Roma lui Leo XIII, unde actualul urmaș al Sf. Petre și a lui Leo XIII ar fi fost în drept să aștepte, pe lângă respectarea concordatului și respectarea căruntețelor sale, moșicește nesocotite. Pentru care lucru însă dânsul le cere iertare dela Cel de sus și luminarea minților. Nu poate, totuși, să nu le aducă aminte puternicilor zilei vorba Scripturii: *Miseros facit populos peccatum* (Păcatul ticăloșește neamurile). Cel ce au răspundere, să lea aminte! — După care a împărtășit tuturor binecuvântarea apostolică.

De notat că presa fascistă face tăcerea peștelui în ce privește învinovățirile aduse de Capul Creștinătății conduitei mai noul a regimului cămășilor negre.

Anglia și Sfântul Scaun. Se întărește, pe zi ce trece, catolicismul englez. Organism pilduitor și plin de intensă viață religioasă și culturală, el cucerește din an în an mulțimi tot mai mari de convertiți, din toate clasele

împreună cu mine și laudă-l pe Domnul, care mi-a dat harul în măsură atât de mare să sufăr pentru dânsul” (Epistola 8-a) De aceea spunea Sf. Tereza: „Sau să mor, o Doamne sau să sufăr”; iar Sf. Magdalena de Pazzi: „Suferință, nu moarte”. Iar Sf. Roza de Lima plângea în preajma morții spunând: „Plâng nu pentru că trebuie să părăsesc pământul și nu pentru durerile pe cari le rabd; ci plâng pentru că n'am suferit destul, ca să vrednicesc raiul”. — Iată cum știu suferi sufletele de elită.

II. Din îndemnurile P. S. S. VALERIU TRAIAN al Orăzii

... „*Luafți mâncăți*” ne zice tuturor Mântuitorul, când pe sf. altar se jertfește pentru noi. „*Beți dintru acesta toți*” ne zice tot același Dumnezeu, când își reînolește jertfa sfântă de pe lemnul Crucii pentru a noastră mântuire. „*Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați*”, ne zice tuturor preotul Domnului, când cu paharul mântuirii în mâini, îi chiamă pe toți credincioșii să se apropie de Izvorul vieții. Și de câte ori înzădar se rostesc aceste cuvinte de chemare la cina cea împăratească, ce o gătește Domnul pentru toți și pentru toate. Ce rar se apropie credincioșii noștri de Sf. Cuminecătură! Ce nerecunoștință față de dulcele Mântuitor, care îndemnat de dragostea sa fără de margini ce o are față de noi, nu s'a mulțumit cu acea, ca prin taina trupării sale să vină pe pământ și să peteacă și mai strâns cu noi, ci prin sf. Taină a cu-

minecăturii vrea să intre în sufletele și în trupurile noastre, făcându-le tot atâtea biserici ale dragostei sale. Nu avem viață sufletească mai distinsă și înălțată, nu avem avânt sufletesc, nu avem eroi ai virtuților, pentru că creștinii noștri nu se apropie des, nu se apropie zilnic de izvorul sfințeniei, al puterii, al eroismului și al virtuților, care e sf. Euharistie.

Unii spun, că ocupațiunile lor zilnice nu le dau răgaz de a se cumineca mai des. Nu au timp, ca zilnic să meargă la biserică. Ce cuvinte fără înțelepciune. Doară Hristos chiar pe cei osteniți și însărcinați îi chiamă la sine, făgăduindu-le ajutor, putere și odihnă. — Toma Morus, cancelarul sfânt al lui Henric VIII, deși avea o funcțiune atât de grea și plină de răspundere, zilnic se împărțasea. Întrebat, cum între atâtea ocupațiuni grele și atâtea importante probleme de stat, are vreme, ca zilnic să meargă la biserică, răspundea, că funcțiunea sa îi cere eforturi atât de mari, încât zilnic are trebuință de puteri noi și rezolvirea problemelor îi cere atâtea înțelepciune, încât zilnic trebuie să se adape din izvorul adevăratei înțelepciuni. Hristos euharisticul i a și dat putere și înțelepciune, ca să-și poarte nu numai cu vrednicie, ci chiar și cu sfințenie funcțiunea înaltă. Hristos îi dădu putere, ca să înfrunte toate uneltirile și aberațiile stăpânului său fărădelege și să îndure și moartea de martir pentru Hristos, adevăr și dreptate. În anul 1935 Preafericitul Părinte Papa Pius XI, l-a canonizat și declarat de sfânt, înălțându-l la cinstea altarelor.

Alții nu se apropie de Sf. Cuminecătură pe motiv, că sunt păcătoși și nevrednici. Este adevărat, că toți suntem nevrednici de aceasta sf. Taină și dacă Hristos ar fi ținut seamă de nevrednicia noastră, nici odată nu ar fi întemeiat o. De aceasta preasfântă Taină a dragostei lui Hristos, nimeni nu era și nu este vrednic, nici sfinții, nici îngerii și nici arhangeli, căci toate vrednicile lor împreună, erau tot puțin pentru a merita o atât de mare iubire din partea lui Dumnezeu. Hristos ne-a dat-o, nu pentru că am meritat-o, ci pentru că prin ea să ne sfințim și să ne câștigăm vrednicii.

Hristos dorește, ca pururea să fie cu noi. Să trăim astfel, ca zilnic să-l putem primi în sufletele noastre, precum făceau primii creștini, cari se cuminecau zilnic. Să nu zică nimeni, că e păcătos și de aceea nu cutează, să se apropie de sf. masă. Oare nu cel bolnav are trebuință de medic și de medicamente și oare nu cel flămând are trebuință de hrană? Eu, care cad zilnic, zicea sf. Ambrozie, în fiecare zi trebuie să alerg la Acela, care mă întărește, ca mai mult să nu cad. Dacă ești păcătos, îți curățește sufletul prin sf. mărturisire și te cuminecă. Hristos îți va da putere și scut în contra diavolului, a ispitelor și a slăbăciunilor tale.

În contra cuminecării dese se aduc multe motive dar nici unul nu e motiv adevărat, ci toate sunt numai pretexte pentru a încerca să ne acoperim singurul și adevăratul motiv, care ne reține dela cuminecare deasă și zilnică: lipsa dragostei față de Hristos...”

soziale. Intre ei mulți pastori anglicani și mulți din cercurile de elită ale Angliei. — In aceeași vreme, se schimbă și raporturile puternicului imperiu cu Vaticanul. Ele se fac tot mai strânse și tot mai cordiale. Dovada cea mai nouă și mult grăitoare este că cele două puteri și-au constituit reprezentanțe diplomatice. Anglia a numit un trimis extraordinar și ministru plenipotențiar pe lângă Sfântul Scaun, încredințând acest post unei personalități deosebit distinse: Osborne d'Arcy Godolphin. La rândul său, Vaticanul a numit un delegat apostolic, primul, în Anglia, însărcinând cu această misiune pe Mons. G. Godfrey, arhiepiscop titular de Cio. Noul delegat a fost consacrat întru episcop cu pompă mare Mercuri în 21 Decembrie. Au asistat la ceremonie, între alții, personalul ambelor legății engleze din Roma, a celei de pe lângă Vatican și a celei dela Quirinal, în frunte cu miniștri respectivi.

„Rostirea Blajului“

S'a înființat prin lege partidul politic unic al țării, sub denumirea „*Frontul Renașterii Naționale*“. Rostul lui este să strângă într'un singur mănunchiu toate energiile doritoare de activitate politică, eliminând cu totul fărâmițarea păgubitoare din trecut.

Ne găsim, prin aceasta, în fața unui moment hotărâtor al vieții noastre publice. Se înțelege de sine, că nu-i român care să nu dozească din tot adâncul ființei sale ca noua îndrumare să fie spre folos neamului și să deschidă țării o epocă de mare înflorire și de prosperare generală. Aceste gânduri și dorinți românești au inspirat, de sigur, declarațiile luminoase pe care le a făcut ziarului „*România*“ I. P. S. Sa mitropolitul nostru Alexandru. „Idea încheierii tuturor forțelor națiunii într'un organism ca acela al Frontului Renașterii Naționale — a declarat marele Ierarh — este vrednică de lauda și de binecuvântarea noastră. Gândul M. Sale Regelui de a aduna într'un mănunchiu toate elementele de elită ale neamului și de a îndruma întreg d namismul românesc pe calea propășirii obștești, părăsind erorile din trecut și interesele lăaturalnice, este mai mult decât fericit și el trebuie salutat de toți românii conștiinți“. Mai ales acum, „când ne pândesc atâtea primejdii din afară“, noi trebuie să dovedim „lumii solidaritate și unitate de oțel, capabilă de a înfrunta orice adversități... In felul acesta nu se vor mai risipi energii, nu se va mai pierde vremea și nu vor mai exista lupte sterile“. Urmând noul cuvânt regesc — a încheiat I. P. S. Sa — ne apropiem și în viața publică de idealul evanghelic, de a fi „toți o turmă și un păstor“.

Străbătute de o adâncă simțire românească, declarațiile I. P. S. Sale au avut mare răsunet și au lăsat impresie adâncă. In chip deosebit a ținut să-le scoată în evidență marile cotidian „*România*“, care le consacră un articol de fond iscălit de însuși directorul său, d. Cezar Petrescu. Sub titlul din fruntea acestor rânduri, distinsul scriitor aduce juste și meritate elogii I. Psf. mitropolit Alexandru, „care a rămas o figură pură în tradiția viădicilor ardeleni: un sfânt. Mare cărturar, nescumotot ierarh, reprezintă Blajul din timpuri eroice... La fel vorbește d. C. Petrescu despre sufletul Blajului eroic de odinioară: „Cunoaștem acest suflet al Blajului; l-am zugrăvit, l-am evocat, l-am iubit încă din adolescența noastră de fii ai vechiului Regat, în ajunul marelui război de eliberare când într'acolo ni se îndreptau ochii, cu emoția tânărului pribeag Mihai Eminescu din clipa în care se opri-

pe-o culme din preajmă-i să-l salute romantic: „Salut, Roma mică! Roma unrilor românești“.

Pe cât de drept cu trecutul, pe atâta este însă de nedrept d. C. P. cu prezentul Blajului. Pentru D-sa, Blajul de după unire nu mai are decât epigoni, cari au transformat rezistența națională din trecut într'o simplă „tactică de manevră politic-regionalistă“. Tocmai fiindcă iubla Blajul, d-sa s'a simțit totdeauna îndurerat „de o confuzie regretabilă pe care unii o aruncă asupra cuibului de românism blăjean, iar alții o exploatau“. — Dacă este așa, și nu avem de ce să ne îndoim, ne întrebăm: de ce d. C. Petrescu ține să contribuie și d-sa la această regretabilă confuzie? Dela unire și până în 1935, Blajul a avut în frunte figura uriașă a mitropolitului Vasile Suciu. Era și acesta, pentru d. C. Petrescu, un mic „epigon“? — Și cum, cu ce drept și pe ce temel poate acuza cineva Blajul de manevre „politic-regionaliste“? Este, de sigur, o confuzie la mijloc. Dacă această acuză se aduce „Blajului“, de oricând, apoi o declarăm calomnie ordinară și o respingem cu toată indignarea. Dacă și-au putut permite astfel de confuzii și calomnii anumiți simbriași ai vechilor lupte politice, apoi ele nu-i sunt îngăduite scriitorului și directorului de gazetă care este d. Cezar Petrescu. Fără să-i contestăm bunele intențiuni, regretăm foarte mult că, prin lipsa de precisiune, d-sa voind să laude Blajul; îl jicnește și îl încarcă de o nemeritată ocară!

Știri mărunte

AN NOU FERICIT dorim tuturor colaboratorilor, cititorilor și prietenilor „*Unirii*“. — *Tuturora le trimitem, alăturat la acest număr, un mic dar de anul nou: Calendarul pe 1939.*

Dela administrația gazetei. *Dela anul 1921 și până astăzi, administrația „Unirii“ a fost condusă fără întrerupere de către Păr. prof. și director al liceului de băieți ION POP-CĂMPEANU. Muncă măgaloasă, seacă și ingrată, pe care d-sa a împlinit-o cu deosebită pricepere, cu pedantă precisiune și cu pilduitoare hărnicie. Numai marele său devotament pentru cauza pe care o servește această gazetă i-a putut da îndelunga răbdare cu care a trădit aproape două decenii. — Copleșit de grijile ofictului său principal, d. I. Pop-Câmpeanu este nevoit să se despartă de administrația „Unirii“. O face cu regret și, mai ales, lasă în urma sa regrete adânci. Înțelegând însă motivele superioare pentru care ne părăsește, îi mulțumim din inimă pentru ajutorul neprețuit pe care ni-l-a dat și pe care bunul Dumnezeu îl va răsplăti, de sigur, trimițând largi binecuvântări peste toată munca lui din viitor. — Totodată ținem să aducem la cunoștința iubitorilor noștri cititori că, începând cu întâiul număr al anului viitor, slujba grea a administrației „Unirii“ a luat-o asupra sa Păr. ȘTEFAN CIUFUDEAN, contabil la „Administrația Centrală Capitalară“ din Blaj. Salutându-l în mijlocul nostru, îl urâm spor la muncă, abonați mulți și nici un restanțier!*

Noul episcop latin de Alba-Iulia. Sf. Scaun în conțelegere cu forurile în drept ale Țării noastre, a numit de episcop la Alba-Iulia pe păr. Márton Aron, admin. apostolic. Noul ierarh catolic s'a născut la 1896, din părinți plugari secui. Studiile teologice și le-a făcut la Alba-Iulia, după ce a venit de pe front. A început cu păstoria sufletelor în Ditrău, apoi Tg.-Mureș, Sibiu, Cluj, iar mai în urmă la Alba-Iulia, unde-l ajunge numirea de episcop. — Ad multos annos!

Indărăpt, la adevărata credință! Agenția Catolică Polonă (*Kap*) aduce știrea că în partea de răsărit a Poloniei au revenit la catolicismul părinților lor năpăstuiți pentru credință de Rușii pravoslavnici, 35.000 de suflete. Dintre aceștia 20.000 au îmbrățișat ritul latin, iar 15.000 ritul slavobizantin.

Ambasadorul României la Vatican. Gazetele din București anunță numirea Ex. Sale dlui *N. Petrescu-Comnen* ca întâiul ambasador al României pe lângă Vatican. Această alegere este și semnificativă și norocoasă din toate punctele de vedere. Împrejurarea că la Vatican vom fi reprezentați prin persoana care până mai ieri a deținut postul, deosebit de înalt și excepțional de greu astăzi, de ministru al afacerilor externe, arată cum nu se poate mai limpede marea importanță pe care Cărmuirea țării o atribuie nou înființatei ambasade de pe lângă Sfântul Scaun. Numirea ni-se pare, apoi, deosebit de norocoasă. D. Petrescu-Comnen își cunoaște foarte bine misiunea. A mai fost ministru al nostru la Vatican. Cunoaște oamenii și posibilitățile de muncă ce i-se deschid. — li dorim succese strălucite, în folosul României.

Locale. Duminica viitoare, după Boter, va predica în catedrală păr. *Dr. Ioan Suciu*, prof. de teologie.

De dragul unui suflet. Gazetele catolice engleze scriu cu sinceră admirație despre gestul pilduitor al unui misionar. E vorba de păr. *Thomas Gill*, care aflând că un credincios greu bolnav în insula Sf. Elena ar dori să se împărtășiască de ss. Taine ale Bisericii, a pregetat să plece la drum, cu trenul, cu vaporul și pe jos, într'acolo unde se afla bolnavul. Și a făcut cale lungă să-i ajungă: 1697 km. — Faptul acesta învederează mai bine ca orice dragostea ce-i leagă pe misionarii catolici de credincioșii lor, pentru mântuirea sufletelor cărora sunt gata și la jertfe ca aceasta.

Revenire la creștinism. In cei doi urmă trei ani s'a fost pornit în *Cehoslovacia* un pronunțat curent de trezire a conștiințelor îmbătate de necredință și bolșevism. După ultimele statistice religioase în acest răstimp au revenit la creștinism 7380 de persoane. Cel mai mulți din acești fii rătăciți, cari au avut apoi fericirea să apuce iarăși calea cea bună, sunt catolici. Și anume în proporția de două treimi.

† **Iacob Oancea**, f. paroh în Dobârea, a trecut la cele veșnice în 7 Decembrie c., în anul 71 al vieții, 46 al căsătoriei și 40 al preoției sale cinstite. — Odihnească în pace!

† **Ariton Peculea**, vrednicul nostru preot din Slănic (distr. Sibiu) a trecut la cele veșnice Vineri în 23 Decembrie 1938, în anul 58 al vieții și 32 al preoției sale cinstite. — Facă-i Domnul parte cu aleșii săi!

† **Cornelia Centea n. Dragoș**, d. duvă de protop. on. din Sălsig (Săiaș) s'a stins în Cluj, în anul 77 al vieții sale laborioase și 12 al văduviei. — Odihnească în pace!

PENTRU RESTANȚIERI. Încheind cu acest număr, anul 48 de viață al „*Unirii*“, rugăm stăruitor pe toți abonații restanțieri să binevoiască a ne trimite fără întârziere sumele ce ne datorează. Trăind exclusiv din abonaamente, gazeta este amenințată în însăși existența ei dacă cititorii nu-și împlinesc conștiințios elementara datorie de a plăti modesta sumă pe care o reprezintă taxa de abonament. — Ce ce nu doresc să rămână pe mai departe abonați, sunt rugați stăruitor să ne returneze foaia!

